

Pink Floyd: The Wall (1979) Börtön, láger, vesztőhely, elmeógyógyintézet, iskola, országhatár. Pink Floyd: The Wall (1979) Börtön, láger, vesztőhely, elmeógyógyintézet, iskola, országhatár. Koppanások, szögesdrót és édeskés füst, "vöröslő fájdalom" és sárgaház, Ich bin ein Berliner. Lubljanka és Alcatraz, Auschwitz és Phnompen, Granada és Fosse Ardeatine, Törless és a tengerész-gyalogosok, Európa és Kína. Emberi testek, emberi lelkek, falon belül, falon, kívül, benne a falban. Tulajdonképpen mindegy. A legrosszabb esetben és a legtöbbször mi magunk vagyunk a Fal. A Pink Floyd-átok szerint aki a zenekar élére állt, előbb-utóbb megőrül. Syd Barrett körül 1968 után zárult be a "fal". Utóda, Roger Waters 1973-tól, a The Dark Side Of The Moontól kezdte el lankadatlan kömüves-munkáját, és hat évvel később a The Wall-lal végezte be. Voltak ugyan a "progresszív-pszichedelikus-ipari-űrrock" alapbandájának jobb, újítóbb jellegű lemezei, mint például a kortárs kamaramuzsikával házasodó A Saucerful of Secrets (1968), az Atomheart Mother (1970), vagy a több dimenzióban lebegő Meddle (1971), rajta talán legszebb darabjukkal, az Echoeszal, volt sikeresebb is (a Dark Side 714 hétig volt egyfolytában jelen a Billboard 200-as listáján), de megrázóbb, egy korhangulatot és egy kisiklott nemzedék lelkivilágát jobban ábrázoló aligha. A The Who a Tommy-val már hozzányúlt egyszer a hadiárvak témájához. Pete Townshend és Roger Waters kor- és sorstársak: a Floyd basszusgitáros-énekes 1944-ben Anzio felett vesztette el apját, akinek aztán egy külön lemezt szentelt az utolsó "teljes" Pink Floyd-dal, a The Final Cuttal. De amíg Pete az elvetélt 1968-as világforradalomtól búcsúzott egy "hamis próféta" tündöklésével és bukásával, addig Roger főhőse csak úgy képes kitörni bezártságából, hogy engedi kibújni magából a gonoszt. Tommyt és Pinket egyaránt számtalanszor megalázzák, egyikük sem kap igazi törődést, de amíg Tommy afféle "tv-evangélistaként" kínál menekülést, addig Pink neonáci hordák élén a legsötétebb erőszakra uszít. Feloldás nincs: Tommy magára marad, Pinket pedig arra ítéli a rémálomszerű bíróság, hogy lebontsa maga körül a falat - és ott áll védtelenül, jövőtlenül. "No future" - ahogy a punkok hirdették. Waters, mint egy sötét szárnyú óriás madár árnyéka vetődött egyre súlyosabban a Pink Floyd-ra. Valójában a Wish You Were Here (1975) volt az utolsó olyan lemez, amelyből még mindegyik tag (Richard Wright billentyűs, David Gilmour gitár-éneke, Nick Mason dob) egyenlő arányban kivette a részét. Az 1977-es Animals, amely George Orwell Állatfarmja nyomán készült, már Waters egyre fokozódó embergyűlöletét és egyre komorabb zenei világát hozta előtérbe, de még a korábbi stílust követve, a The Wallban viszont a szerző már jószerevével csak Gilmourra támaszkodik, másik két társát statisztaszerepre kárhoztatva. Különösen Wright háttérbe szorítása feltűnő, hiszen korábban az ő orgonája és elektronikus hangszerei adták meg a Floyd zenéjének titokzatosságát. Abban a néhány dalban, amely a zenekar múltjára emlékeztet (Another Brick In The Wall part 1, Mother, Goodbye Blue Sky, Comfortably Numb, Nobody Home) is csak Gilmour éteri gitárja kap teret. Pszichedelia csak mutatóban - Is There Anybody Out There? És ezeken túl? Olyan viszolyogtató harci indulóban van részünk, mint a Waiting For The Worms, a tárgyalási zene (The Trial) Bertolt Brechtért és Kurt Weillért kiált, de elférne a Kabaréban is, a nyitó In The Flesh visszatérése a "nagygyűlés" női kórusával pedig olyan otrombán "szép", mint az 1930-as évek "árja művészetének" alkotásai. De kínzóeszköznek is beillene a One of My Turns és főleg a fűlsértően "hamis" Don't Leave Me Now. És közben végig Waters "sírógörcs-közeli" hangja szól... A The Wall ugyanakkor tartalmaz két "slágert" is: erre a Floyd történetében eddig csak kétszer volt példa: az Arnold Layne (1967) és a Money (1973) esetében. Most az Another Brick On The Wall part 2 és Run Like Hell jutott erre a sorsra. Az első amolyan örök brit téma: az iskolai erőszak, a tanárok szadizmus. Lindsay Anderson erről 1968-ban már elkészítette ma is

érvényes filmjét, Ha...(If...) címmel. Föhösünk az égbe kiáltja fájdalmát a frusztrált, otthon megmukkanni sem merő tanár gyűlöletes figurájával szemben (ismét egy személyes élmény: egy elegáns londoni könyvesbolt alagsorában jól öltözött disztíngvált urak remegő kézzel lapoztak szado-porno lapokat, amelyeknek "történetei" többnyire iskolákban játszódtak..), mielőtt átadja a terepet egy punkosan szögletes, primitív darabnak. Következik a rock-történet egyik legtöbbet idézett sora: "We don't need no education/we don't need no though control". És a második strófában pedig jön a nem kevésbé nevezetes "gyermekkórus" cockney kiejtésével (edukájon) amely állítólag azóta sem kapta meg a neki járó jogdíjat és amely fényévekre van "a szende égi gyermekek karától". A Run Like Hellben hasonló a döngölés, ott a háttérben a jajok és a nyögések ostinatoja borzolja az idegeket, de mindez annyira hatásos, hogy a Pink Floyd még az 1995-ös Bells-turnén, 12 évvel Waters távozása után is ezzel zárta koncertjeit. És a lemez csak a kezdet volt: 1980. áprilisában monumentális díszletek között, a brit légierő bombázóinak közreműködésével állították színpadra Londonban az Earl Court's-ban a The Wallt. 1982-ben pedig Alan Parker vitte filmre a történetet, amelyhez Waters néhány, a lemezzől lemaradt dalt is csatolt. Gerald Scarfe-nak a lemezborító belsejére készített rajzaiból morbid animációs betétek születtek, amelyek önálló "klipként" is megállták a helyüket. Parker, aki képi világában merített a Tommy Ken Russell-féle filmes adaptációjából és legalább annyira Stanley Kubrick Mechanikus narancsából, az Another Brick 2 képsoraival (egyenmaszkos gyerekek menetelnek bele egy húsdarálóba, amelyből egyenként jönnek ki) beírta magát a zenés film és a klip történetébe egyaránt. A sokkhatást csak fokozta, hogy míg Russell világsztárokat hívott meg a Tommy-hoz, addig a The Wall szereplői jószerével ismeretlen arcok, és a Pinket alakító Bob Geldofot, a Boomtown Rats frontembere, a későbbi nagy humanitárius szervező és a Brit Birodalom Lovagja, akkor fedezte fel nagyvilág. A film 1988-as magyarországi bemutatójára mintegy "fanzine" formájában megjelent a teljes szövegkönyv, a Duna Film kiadásában, Sarodi Tibor magyar fordításában. És ha már annyiszor emlegettük a Tommy-t: a The Who rockoperájának filmjét később láthatta a magyar moziközönség, mint a The Wallt, amely így egy kicsit a hazai változások előszele is lehetett. 1980 tavaszán nyílt meg Budapesten a Vörösmarty téren a rózsaszínű tükörablakairól elhírhedett ORI-ház aljában egy lemezbolt, amelyet az első nap valósággal megrohamoztak a rock-zenerajongók. Elterjedt ugyanis, hogy megjelenik magyar licenszben a The Wall, méghozzá az eredeti borítóval. Csoda, hogy az akkori illetékesek nem találták "áthallásosnak" az albumot. A hír igaznak bizonyult és e sorok írója azóta ennek a példánynak boldog tulajdonosa. Tíz évvel később, 1990-ben viszont már a magyar nézők is élőben követhették tv-ben és rádióban (sztereo-adásban) a The Wall előadását a berlini Potzdamer Platzról, ahová Waters, már a Floyd-tól függetlenül a "Fal" leomlását ünnepelni hívott olyan kiváló társakat, mint Van Morrison, Sinéad O'Connor, Joni Mitchell, Cindy Lauper, Marianne Faithfull, a The Band vagy a Scorpions, akik megírták a kelet-európai rendszerváltás himnuszát, a Winds of Change-t és a nagyszabású látványosság végén ugyanúgy leomlott hatalmas robajjal a díszletfal, mint egy évvel korábban a berliniek és a világ minden tájáról odasereglettek keze nyomán az igazi, amely 28 éven át osztotta ketté Európát. De akkor már Waters és a többiek hét éve külön utakon jártak. A The Final Cut után nem volt többé közös témájuk, több évi pereskedés után végül Gilmour és Mason, majd a visszacsábított Wright vitte tovább a nevet. A The Wallt azonban mindannyian magukénak érezték: ezért jelent meg 2000-ben, 20 év késéssel az eredeti Earl's Court-i koncertfelvétel. 2005. július 2-án a Pink Floyd Gilmour, Mason, Waters, Wright felállásban fellépett a Live 8 londoni, a Hyde Parkban tartott koncertjén - Sir Bob Geldof hívására és a The Wallról a Comfortably Numbot játszották el. (Az év további fontos lemezei:

Faltól falig félelem és felszabadulás

Írta: Rhythm-and-Love

2005. július 10. vasárnap - Módosítás: 2005. július 10. vasárnap

Journey Into The Secret Life of Plants (Stevie Wonder), Danger Money (U.K.), Rust Never Sleeps (Neil Young), The Bruford Tapes (Bruford), Slow Train Coming (Bob Dylan), Sabotage (John Cale), Mingus (Joni Mitchell), Wave (Patti Smith), Highway to Hell (AC/DC), One For The Road (The Kinks), Three Imaginary Boys (The Cure), Backless (Eric Clapton), Communiqué (Dire Straits), Future Memories (Patrick Moraz), Regatta de Blanc (Police), Fear of Music (Talking Heads)